

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ, НОВИ САД

Каталог изложбе
поводом 75 годишњице

ТРГОВИНСКО ИНДУСТРИЈСКЕ И ЗАНАТСКЕ КОМОРЕ У НОВОМ САДУ (1919 - 1941)

ТРГОВАЧКО-ИНДУСТРИЈСКА И ЗАНАТСКА КОМОРА
У НОВОМ САДУ.
88

НОВИ САД, децембар 1994 - јануар 1995

СЛУЖБЕНИ

ГЛАСНИК

Трговинско - индустријске и занатске коморе у Новом Саду

Број 1

Издава редовно једанпут месечно и по потреби

Година I

САДРЖАЈ:

Уводна реч

Ново веће Трговинско-индустријске и занатске коморе
Говор г. Косте Миросављевића приликом заседања прве пленарне седнице коморског већа
Извештај о стању привреде на подручју Трговинско-индустријске и занатске коморе

Порези, таксе, трошарине

Безице одредбе из Финансијског закона за 1936/37 — Бановинске дажбине — Чланови и заменици рекламационих одбора — Паушално опорезивање ситних занатиља — Измена пореза на пословни промет на дрво за гориво

Општи расписи, упутства, објашњења . . .

Објашњење Министарства трговине и индустрије о сузбијању нелегалне утакмице — Комисијски преглед локала — Штампачки општинских образаца у приватном издању — Наредба о прикупљању добровољних прилога

Трговина

Роба која се путем „Приздава“ извози у иностранство — Продаја козметичке и парфимеријске робе и делокруг рада дрогерија на мало

Занатство

Преглед занатских радњица од стране Окружних уреда — Уврштење производа тримотаже у занате из § 23

Саобраћај

Важна тарифска обавештења

Пошта, телефон, телеграф

Доставља поштанских пошилака недељом и на државне празнике — Вођење међумесних телефонских разговора на кредит

Стручно школство — течајеви

Унапређење стручног пројужног школства — Преглед течајева коморског Завода за унапређење занатства и индустрије — Арханђелски течај у Новом Саду

Статистика

Списак издатих легитимација трговачким путницима у првом тромесечју 1936 — Кретање броја редних на подручју Коморе у месецу марту 1936

Изводи из „Службених новина“

Састанци, конференције, весте
Администрација удружења
Статистичка служба удружења

Уводна реч

Овим објављујемо први број нашег службеног гласника.

Издавање оваквог једног листа изискива све разгранатије делокруг рада Коморе и потреба што испржнијег извештавања наших привредника и принудних удружења из области привредног законодавства, као и потреба објављивања разних Уредаба, Правилника, наредаба и расписа надлежних власти и Коморе.

Поред тога у нашем „Службеном гласнику“ биће регистроване све важније акције

и претставке наше коморе које се односе на трговину, индустрију, занатство, повчарство и угоститељство нашег подручја.

Најзад, у њему ће наћи место важна и потребна саопштења из области целокупног саобраћаја, поштанско-телеграфско и телефонске службе и извештаји о стању појединих привредних грана заступљених у Комори.

Верујући да смо тиме испунили једну празнину у нашем раду, предајемо овај лист нашим припадницима са жељом да им буде од користи у њиховом пословању као и у пословању подручних принудних удружења.

ТРГОВИНСКО-ИНДУСТРИЈСКА И ЗАНАТСКА КОМОРА
У НОВОМ САДУ (1919-1941)*
* *

Архив Војводине из Новога Сада је поводом 75. годишњице оснивања Трговинско-индустријске и занатске коморе у Новом Саду припремио и презентовао изложбу оригиналних архивских докуманата, са једином намером да нашу ширу јавност, а посебно привреднике и на овај начин упознамо са вредним и рејким архивским документима, од значаја за привредно-економску историју Војводине између два светска рата, који се налазе и чувају у Архиву Војводине.

У текстуалном делу изнећемо основне податке и чињенице о оснивању и делокругу рада комора на територији Војводине до 1918. године; историјат, историјалну надлежност, унутрашњу организацију и делатност Трговинско-индустријске и занатске коморе у Новом Саду у периоду 1919-1941. година.

*
* *

Од средине XIX века на територији Војводине делују коморе као асоцијације привредника које су биле првобитно повезане са привредним субјектима - организацијама тадашње Угарске, односно Аустро-Угарске Монархије. Заједничка Комора за трговину, индустрију и занатство са седиштем у Темишвару, основана је 26. марта 1850. године (када су основане и друге коморе у Аустројској Царевини), а у територијалном погледу обухватала је поред Баната и Бач-бодрошку жупанију са градовима: Нови Сад, Сомбор и Суботица. У Управу Темишварске коморе из Суботице се бирају 3 индустријска и 5 трговачких чланова. Напомињемо, да "један декрет предвиђа и једну Комору за Српску Војвину и Тамишки Банат са седиштем у Темишвару".

Сегединска комора формирана је 1890. године, са делокругом рада на територији Бач-бодршке жупаније, а 1907. године бира 30 унутрашњих и 32 спољна члана, са територије Бачке - 24 члана.

Територија Баната после стварања Коморе у Сегедину остаје и даље у саставу Темишварске коморе све до 1919. године, када је, на кратко, укључена у надлежност новоосноване Трговачко-занатске коморе у Новом Саду.

Поред поменутих комора значајну улогу у привредном животу тадашње Војводине имају сталешка удружења занатлија, трговаца, земљопоседника и др.

На Великој народној скупштини Срба, Буњеваца и осталих Словена, одржаној у Новом Саду, 12/15. новембра 1918. године, одлучено је да се Банат, Бачка и Барања присаједине Краљевини Србији.

У саставу формиране Народне управе за Банат, Бачку и Барању радио је и одсек за привреду (Привредни одсек) у коме на челу стоји Мита

Клицин, у својству народног повереника и др. Миливој Ковачевић, заменик повереника.

Ослобођењем и стварањем Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1. децембра 1918. године долази до окупљања војвођанских-новосадских привредника и иницијативе за оснивање Коморе за подручје Бач-годрошке жупаније, са седиштем у Новом Саду.

Један од иницијаторе оснивања Коморе у Новом Саду 1919. године, а потом и њен дугогодишњи председник био је Коста П. Миросављевић - рођен у Новом Саду. 12. новембра 1869. године - истакнути новосадски трговац и јавно-културни посленик пре првог и између два светска рата.

На I седници изабраних новосадских чланова Трговачко-занатске коморе, одржаној у Свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, 1. фебруара 1919. године (поподне) конституисана је привремена Управа: председник Љуба Стефановић; први потпредседник Коста Миросављевић и други потпредседник Сима Машић. Овој седници Коморе присуствовали су: Љуба Стефановић, Коста Миросављевић, Јован Тоговић, Душан Монашевић, Веселин Коларски, Никола Ивковић, Густав Толвет, Ђока Мољац, Сима Машић, Јоца Перваз, Влада Недељковић, Јоца Сивачки, Никола Величковић и Милан Лучић.

Народни повереник за привреду Мита Клицин, на основу поднетог Статута, одобрава оснивање и рад Трговачко-занатске коморе у Новом Саду 1. фебруара 1919. године и делокругом рада за Бачку (и Барању) - до демаркационе линије коју повуче Антангина источна војска.

У распису Коморе број 1, од 6. фебруара 1919. године, трговачким коморама у Београду, Загребу, Љубљани, Темишвару и Печују се наводи: "Овим нам је част известити Вас, да је 1. фебруара о.г. основана Трговачко-занатска комора у Новом Саду имајући за делокруг рада целу Бачку, која је пре (...) потпадала под Сегединску комору, а која је пак сада повлачењем демаркационе линије одцепљена од Бачке.

У нади на један солидаран рад за опште добро наше трговине, занатства и индустрије у великој нам и слободној држави остајемо

С поштовањем, Трговачко-занатска комора у Новом Саду".

Банатска трговачко-индустријска и занатска комора са седиштем у Великом Бечкереку и делокругом рада на територији Баната основана је Решењем министра трговине и индустрије у Београду број III 200/1920. од 4. фебруара 1920. године, а са радом је почела 9. марта 1920. године.

Задачи, правна способност, одговорност, представљање, чланство (избор), седнице и унутрашња организација јасно су одређени првим Статутом Трговачко-занатске коморе у Новом Саду од 1. фебруара 1919. године. Целокупним радом Коморе руководи Управа (Административни одсек), коју чине: председник, оба потпредседника и председници коморских одсека (Извознички, Увознички и Финансијски). Секретар је упознат са свим важнијим питањима привредне политике, поставља га надлежни министар и "шеф је свег особља у Комори"

IV седница Трговачко-занатске коморе у Новом Саду одржана је 9. марта 1919. године у Свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, када је извршено конституисање Коморе по одсецима:

1) Извознички одсек - председник: Љуба Стефановић из Новог Сада; чланови: Гига Латинић, из Новог Сада, Душан Монашевић, из Новог Сада, Жарко Ђорђевић, из Ст. Бечеја, Ђорђе Пенчић, из Суботице.

2) Увознички одсек - председник Коста Миросављевић, из Новог Сада; чланови: Влада Недељковић, из Новог Сада, Веселин Коларски, из Новог Сада, Миливој Каракашевић, из Суботице, Коста Панић, из Суботице.

3) Финансијски одсек - председник: Сима Машић, из Новог Сада; чланови: Ђока Мољац, из Новог Сада, Гавра Маленчић, из Новог Сада, Душан Тометин, из Суботице, Видаковић, из Суботице.

Из историјата организације Трговачко-занатске коморе у Новом Саду наводимо и ове податке (о именима чланова) из августа 1919. године: председник Коста П. Миросављевић, трг. мануфактурне робе; потпредседници Никола Ивковић, трговина црквених утвари и Сима Машић, кројач мушког одела; Влада Љ. Стефановић, бакалин, Веселин Коларски, бакалин, др Иван Кобал, директор Српске задружне банке, Паја Ст. Јаковљевић, трг. галантеријске робе, Ђока Мољац, гвожђар, Душан Ст. Монашевић, трг. галантеријске робе, Јован Тоговић, трг. агент, Гавра Маленчић, свећар-воскар, Влада Недељков, лимар, Јоца Сивачки, ћурчија, Никола Величкогић, ципелар, Милан Лучић, књиговезац, Лазар Васић, опанчар.

Увидом у архивску грађу овога фонда може се констатовати да је јединствена-заједничка Трговачко-индустријска и занатска комора у Новом Саду створена 1926. године (када се Трговачко-занатској комори прикључују и индустријалци који су до тада били струковно повезани у своје Удружење индустријалаца). Реорганизација Коморе се наставља 1927. године на основу донетих правилника и измене Статута.

Осим Управе, секретара, три секције (индустријске, трговачке и занатске), Финансијског одсека, Дисциплинског суда, Одбора пензионог фонда, Одбора за "Славничких фонд", формирају се Финансијско-порески одбор, Саобраћајни одбор и Царински одбор. Са оваквом унутрашњом организацијом Трговачко-индустријска и занатска комора у Новом Саду развила је широку и успешну привредну активност.

На основу Закона о радњама (§§. 393. и 394) и Уредбе о трговинским, индустријским и занатским коморама, од 3. августа 1932 ("Службене новине Краљевине Југославије", број 178. од 5. августа 1932) подручје Коморе (територијална надлежност) обухвата све градове и срезове Дунавске бановине који се простиру између Дунава и Тисе и на десној обали Дунава град Сремске Карловце и срезове Илок, Ириг и Стару Пазову.

Овом Уредбом банашки срезови потпадају под надлежност Коморе у Осиеку, а из делокруга рада Коморе у Великом Бечкереку издваја се град и срез Панчево, који се прикључују београдским коморама. То исто чине и занатлије који се припајају Занатској комори у Београду.

Комора је јаво-правна установа и служи се државним грбом Краљевине Југославије у својим натписима, на актима и печатима. Под

Комору потпада целокупна трговина, индустрија и занатство. Трговина обухвата и новчарство, угоститељство, речно бродарство и саобраћајне послове, а индустрија обухвата и бродоградњу, рударство, топиоништво и др.

Трговинско-индустријска и занатска комора у Новом Саду има следеће органе: "Коморско веће, Председништво, одсеци, стални и специјални одбори, Коморски уред са Главним секретаром, његова заступства и коморина Хемијска лабораторија". Поред три ранија одсека (Занатски, Трговачки и Индустријски) формирају се Новчарски и Угоститељски одсек као и Саобраћајни, Пољопривредни и Социјално политички одбор.

Оваква унутрашња организација Коморе прописана је Статутом одобреним Решењем министра трговине и индустрије II 41430/у од 24. јануара 1932. године, усвојеним на Пленарној седници Коморе од 27. новембра 1932. године и одржана до престанка њеног рада 1941. године.

Чланови Коморе у Новом Саду били су редовни, почасни и дописни. Редовни чланови су правоваљано изабрани коморски већници, који имају своје заменике. За коморске већнике могла су бити бирања лица мушког пола, држављани Краљевине Југославије, да самостално обављају трговину, индустрију и занатство најмање три године, и да станују у изборном округу у коме се бирају.

Дописне чланове Коморе бирају редовни чланови на својим седницама и мандатом који има Коморско веће, као највиши орган управљања. Почасни чланови се бирају из редова заслужних бивших коморских већника на предлог 20 већника. Пленарне седнице Коморског већа су редовне и ванредне. Редовне седнице се одржавају три пута годишње а ванредне седнице се сазивају на захтев министра трговине и индустрије, односно бана (Дунавске бановине) и по подлци Председништва Коморе. Ове седнице сазива председник Коморе и по потреби позива и стручне референте - за поједина привредна питања.

Пленарне седнице Коморског већа обављале су следеће послове: избор председника и потпредседника Коморе; избор сталних одбора; утврђивање и одобравање буџета, годишњих рачуна и других издатака; коморска имовина - непокретности; давање мишљења надлежном министру о разним законским привредним предлозима; избор главног секретара Коморе; измене и допуне коморских правила.

На челу Коморе је стајало Председништво као извршни орган: председник, председници Трговинског, Индустријског, Занатског, Новчарског и Угоститељског одсека, као и заменик председника Трговачког одсека.

После одржаних коморских избора 15.марта 1936. године конституисано је ново Коморско веће (15. марта 1936) и изабрани чланови за свих 5 одсека Коморе (Трговински, Индустријски, Занатски, Новчарски, Угоститељски). Председништво Коморе сачињавали су: председник Коста П. Миросављевић; потпредседници Станко Лазич, Илија Милованчев и Мијатовић Драгић; председник Индустријског одсека Илија Милованчев; председник Новчарског одсека Сава Петровић; председник Угоститељског одсека Александар Марковић; члан Председништва Никола Радојевић; главни секретар др Славко Станић; референт др Славко Петровић, Ваца

Вучковић, др Душан Максимовић и Тодор Аврамовић; Избрани суд; хонорарни саветник др Александар Табаковић.

Основни задаци Коморе регулисани су у члану 2. Статута: вођење списка фирми (регистар), евиденција изабраних судија, отварање-затварање и натписи радњи, регулисање односа помоћника и шефрта према власницима, одобравање правила Удружења, издавање уверења о пореклу робе, увозу, упослењу страних поданика, бонитету и материјално-финансијском стању фирми са подручја Коморе, легитимације трговачким путницима и др.

Законски организована, свестрана, разноврсна и разграната активност Коморе у Новом Саду на привредно-економском плану обухватала је и следеће: развијање коморског система и разгранивање мрежа принудних удружења (трговаца, индустријалаца, занатлија, угоститеља, банкара, млинара, штампара, циглара и др.) над чијим радом је Комора вршила надзор; помагање и подстицање сваког стручног рада, стручног школства, образовања и усавршавања и сузбијање надризанатства и нелојалне утакмице; вођење бриге о заштити свих домаћих произвођача и истовремено поспешивање извоза домаће робе, посебно пољопривредних производа; успостављање чврсте везе са коморама "посестримама" у Краљевини Југославији (заједничким и посебним), централом индустријских корпорација у Београду, Међународном трговачком комором, мешовитим коморама у иностранству, конзуларно-дипломатским представништвима, повлашћеним трговачким агенцијама и, наравно, надлежним Министарством трговине и индустрије (другим министарствима), као и Банском управом Дунавске бановине - VIII одељење за трговину, обрт и индустрију којима се подносио извештај о раду, достављале публикације Коморе и др.; активно учествовање у раду бројних конференција и конгреса комора у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца - Југославији у периоду 1919-1941. године. Једна од најбоље организованих конференција комора у Краљевини Југославији одржана је у Новом Саду, 26. и 27. маја 1929. на тему "Извозна политика, повезано са царинским и саобраћајним питањима", коју је припремила, обрадила и представила Новосадска комора.

(Банатска трговачко-индустријска комора организовала је Конференцију комора у Великом Бечкереку 14. и 15. јуна 1931. на којој је реферисано о хидротехничкој служби у Краљевини Југославији).

Посебну бригу Комора је посветила развоју и проблемима млинске и прехранбене индустрије, извозној трговини, унапређењу речног и копненог саобраћаја, ПТТ службе, занатској законској регулативи и др. привредним питањима.

У томе циљу Новосадска комора је на свом подручју организовала тематске анкете из појединих привредних грана пре доношења законских прописа, покренула бројне писмене иницијативе и акције код других комора и надлежних министарстава Краљевине Југославије. О томе сведочи сачувана коморска преписка (1919-1935).

Комора је основала Хемијску лабораторију у Хоргошу (1927) за анализу квалитета паприке, Завод за унапређење занатства, трговине и индустрије (1934/1937), Државну средњу техничку школу у Новом Саду, Мајсторско-деловодску школу, Дом "привредника" у Новом Саду, свој Избрани суд, и др.

Поред тога наводимо да је Комора основала и следеће фондове: "Фонд за занатске течаче" који је служио финансирању коморског Завода; "Фонд Даринке Славнић", рођ. Саранда, за помоћ изнемоглих и старих трговаца, занатлија и њихових удовица; "Пензиони фонд" за обезбеђење сталног коморског чиновништва.

За своје потребе Комора је од својих властитих средстава почетком тридесетих година саградила зграду "Свој Дом, који служи као украс Новог Сада и као знак солидарности и заједничког рада свију привредника овог коморског подручја". Главни извор прихода био је коморски прирез.

Поред стручних публикација од 15. априла 1936. године излазио је коморски "Службени гласник", "... У нашем Службеном гласнику биће регистроване све важније акције и представке наше Коморе које се односе на трговину, занатство, новчарство и угоститељство. Најзад, у њој ће наћи место важна и потребна саопштења из области целокупног саобраћаја, ПТТ службе и извештаји о стању појединих вредних грана заступљених у Комори".

Часништво Коморе у 1940. години чинили су: председник Јован Ђулум, трговац; потпредседник Коморе Јулије Крајачевић, трговац; Илија Милованчев, индустријалац и Фистер Густав, занатлија; главни секретар др Славко Станић; помоћни секретари др Славко Петровић, Васа Вучковић и инг. Теодор Аврамовић.

На крају овог кратког приказа поводом 75. годишњице Трговачко-индустријске и занатске коморе у Новом Саду и изложбе архивских докумената наводимо речи председника Коморе Косте П. Миросављевића, на седници Коморског већа од 15. априла 1936. године: "(...) Када бацимо један поглед унатраг и погледамо рад ове Коморе од 1919. до 1936. године, онда можемо са поносом утврдити да смо упркос свих трзавица и тешкоћа, којих уосталом има готово у свим нашим јавним установама, успели да створимо из наше Коморе жариште привредничких тежњи нашег подручја и центар привредника у коме се сваки захтев привредника озбиљно проучио и формулисао онако како то одговара не само интресима једног сталежа него и интресима целог нашег привредног подручја и свих сталежа заступљених у Комори.

Када се вратим у сећању на прве дане живота ове наше Коморе, када смо са једним позајмљеним писаћим столом и два ормара (у згради Порезног звања у Новом Саду - пр. а.), започели пре 17 година наш рад, и када се сада огледам по овој установи, онда ме обузима бар то задовољство да смо ми привредници успели да докажемо да знамо чувати наше тековине и стварати из њих установе у које се могу и други да угледају (...).

Ступањем на снагу нове уредбе о трговинско-индустријским и занатским коморама од 3. августа 1932. године извршена је строга подела Коморе на пет одсека, и то: трговински, индустријски, занатски, новчарски и угоститељски.

У овим одсецима заступљено је преко 32.000 привредника Коморе и то овим редом: занатлије 18.821, трговци 10.162, угоститељи 2.880, индустријалци 402, новчари 118.

Сваком одсеку стоји на челу одсечни председник, а одсеци решавају сва стручна питања припадајуће привредне гране аутономно у својим одсечним пленарним седницама.

На тај начин обезбедили смо свакој привредној грани да може засебно без мајоризације које друге привредне гране да расправља своја питања и доноси по њима своје одлуке. (...)

Сада има на подручју наше Коморе укупно 112 принудних удружења, и то: 73 удружења занатлија, 24 удружења трговаца, 10 удружења угоститеља, 1 удружење индустријалаца, 1 удружење млинске индустрије, 1 удружење аутбуских предузећа, 1 удружење штампара и 1 удружење банака..."

Трговинско-индустријска и занатска комора у Новом Саду престала је са радом после слома Краљевине Југославије у априлском рату 1941. године, а њено подручје укључено је током мађарске окупације у састав Коморе у Сегедину (1941-1944).

Увидом у интерну књигу наредаба Коморе, може се констатовати да је последња наредба - циркулар бр. 3. заведена 27. марта 1941. године и гласи: "Наређујем да г.г. чиновници иду данас кући у 12 часова, а после подне морају сви чиновници бити у 4 часа на дужности у Комори".

Нови Сад 27. III 1941.

(У потпису Гл. секретар и службеници Коморе)

* *

Архивски фонд број 92. Трговинско-индустријска и занатска комора у Новом Саду (1919-1941) која се налази у Архиву Војводине има обимну, разноврсну, богату и сложenu (по садржајним карактеристикама) архивску грађу, која је, веома погодна за различита тематска истраживања привредно-економске историје Војводине (односно коморског подручја) а из области: ТРГОВИНА (спољна и унутрашња), ИНДУСТРИЈА, ЗАНАТСТВО, НОВЧАРСТВО (банкарство), УГОСТИТЕЉСТВО (саобраћај, туризам) и др.

Напомињемо да овај архивски фонд садржи преко 600 кутија одабране архивске грађе, око 40.000 аналитички обрађених архивских јединица (60-65 дужних метара).

На изложби оригиналних архивских докумената поводом 75. годишњице Трговинско-индустријске и занатске коморе у Новом Саду покушали смо да представимо само мали део такве архивске документације, која је презентована по наведеној тематици и на начин како је Комора била организована.

Изложба садржи преко 200 оригиналних архивских докумената, мапе - карте, плакате, стручне привредне публикације и фото документациони материјал.

* *

Мита Секулић

ТРГОВАЧКО-ИНДУСТРИЈСКА И ЗАНАТСКА КОМОРА
У НОВОМ САДУ.
844/1929

Бр. _____

НОВИ САД, 15. ФЕБРУАРА 1929

На молбу Савеза Културних Друштава у Новом Саду који је сана Управа решава, да се на име помоћи овоме друштву у циљу набавке дрва за сиротињу изда 200. — сномом Црвеног Крста тине димара и да се тај новац достави г. Начелнику Града Новог Сада,

ТРГОВАЧКО - ИНДУСТРИЈСКА И ЗАНАТСКА КОМОРА

Чланови Управе:

1.
2. *Antoni ...*
3. *M. Jovanović*
4.

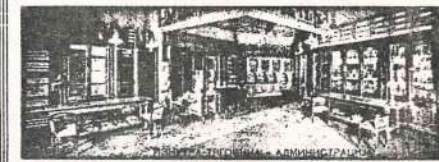
ТРГОВИНА
СРП. ПРАВОСЛАВНИХ
ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

НИКОЛЕ ИВКОВИЋА

НОВИ САД, ДУНАВСКА УЛИЦА
ТЕЛЕФОН 24-43.
у својој кући.

Велико стовариште летија, небеса, барјака, одежња, ђаконских и ђачких стижара, ризница, чирака, за ђак и чисти трампе, престојехлебнице, полијелеја, крстова, путира, крстова, календара итд.

На стоваришту имају све могуће, иконе, колоније и живописне боје и слободном руком на ПЛАТНУ, лиму и дрвету за долове, иконостасе и за целивање. Плаштаница, велики избор СРПСКИХ ИКОНА на артији.

Велики илустровани ценопник шаљем и захтев бадавца и франкова

Цене наруџбине обављам брзо и веома тачно.

НИКОЛА ИВКОВИЋ, НОВИ САД (С. Н. С.) Messkleider, Kirchenrequariten u. Fahnen-Fabrikanteniederlage

Нови Сад 4 Јуна 1930
Нови Сад

РАЧУН

За **Tit.**

ST. MICHAEL SAPPATHO RUSSIAN ORTHODOX CHURCH
% Rev. John Rusyn

DETROIT MICH, 3971 Ave Livernois
U.S. of America

Плативо и утуживо у Новом Саду. — Рекламације се примећују у обзир само за 8 дана по примитку робе

Комада	ПРЕДМЕТ	Цена	
		Дин.	Смета
1	Lustre d'eglise avec 32 bougies électriques	Dinars	8000.-
	Total	Dinars	8000.-

НИКОЛА ИВКОВИЋ
НОВИ САД

Nikola Ivković

За г. г. свештенике израђује горње и доње манџаје, иконостасе, расе, иконостасе, и иконе сакуте правично и укусно у сваком жанру рачуна за лепу и одличну израду. На стоваришту држе најбољу дрвену шерира, нажалани и појасе.

Израђује уметнички колоније или златом иштакчи иконе све могуће барјаке итд. Друштва (Корпорације), Певачка Друштва, Социјал. Добротворне, Битрогачке и на Школе.

У којој радионици израђује разноразне колоније, иконе, иконе, све по плановима, који су израђени у чисто српском православном типу у складу са ценом.

Адреса за писма и наруџбе:
НИКОЛА ИВКОВИЋ,
Нови Сад, Дунавска ул. 10.

PETAR KOSTIĆ, SR. KARLOVCI

БРОЈ ТЕЛЕФОНА
12.

КР. ДВОРСКИ ЛИФЕРАНТ

ПРОДУЦЕНТ БЕРМЕТА, БЕЛА БЕРМЕТА А ЛА ТОРИНО ФИНИ
И СТАРИХ ВИНА АУСБРУХА, ВИНСКА СИРЉЕТА, СВЕ НА ВЕЛИКО

БРОЈ ТЕЛЕФОНА
12.

Брзојав: Костић Ср. Карловци

РАЧУН ПОСТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ, БЕОГРАД 52741.
ЗРО РАЧУН НАРОДНЕ БАНКЕ, ФИЛИАЛЕ НОВИ САД.
ОТВОРЕН РАЧУН БРП. БАНКЕ ЗАГРЕБ, ФИЛ. Н. САД.

Срем. Карловци, 19/III 1932

Gospodinu Continental Elite Products, Inc. Successors to, WM. L. HOWITZ
A. C. A. Permit A. B. I. 731. NEW-YORK, N. Y. 79 Madison

Част ми је доставити Вам приложу фактуру о роби, коју сте од мене преко
нaruчили и која је данас на Ваš рачун и погibelj отпремљена на износ од Din.
платив изволите ми у добро upисати. — У случају спора подvргавају се обе странке надлежности
изабраногa Суда Новосадске Продуктне Берзе. — Ваše даље ценјене наручбе радо очекујем и beleжим се

№ Signo: Liter.			PLATIVO U KARLOVCIMA		
Broj kom.	Marka	Litri	Цена	Дипара	пара
1		18 BERMET - VINE	27	486	-
		6 WERMOUTH - VINE	27	162	-
		24 - 1 cash Brutto 59 Kg.		648	-
		cash 13 and 14 Kg.			
		24 bottles empty 16,50 Kg.			
		24 bottle straw			
		24 bottles full 41 Kg.			
		cash full 59 Kg.			

с потпоганием
P. KOSTIĆ

Семе за рачун код мене остаје. — Без икаквог одлагања, обавезује се да се плаћа за 3 дана по датуму овог рачуна.

БЕЛА ТРУПЕЛ | BELA TRUPPEL

ПРВА И НАЈВЕЋА
ПРОИЗВОДЊА
МУЗИЧКИХ ИН-
СТРУМЕНТА ::

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ
СВАНОВРСНИХ МУЗИЧ-
КИХ ИНСТРУМЕНТА И
САСТАВНИХ ДЕЛОВА
ЊИХОВИХ.

ВЛАСТИТА ПРОИЗВОД-
ЊА ВИОЛИНА, ЧЕЛЛО,
КОНТРАБАСА И ТАМБУ-
РИЦА.

ЈЕДИНА ПРОДАЈА ПРА-
ВИХ ЕНГЛЕСКИХ ЧЕЛИЧ-
НИХ ЖИЦА

НОВИ САД, ДУНАВСКА 17.
NOVI SAD, DONAU G. 17.

:: ERSTE UND ::
GRÖSSTE MUSIK-
INSTRUMENTEN-
ERZEUGUNG ::

GRÖSSES LAGER ALLER
ARTEN VON MUSIK INSTRU-
MENTEN. SOWIE BESTAND
TEILEN

EIGENE VIOLIN, CELLO,
KONTRABASS, TAMBURIZA
ERZEUGUNG

ALLEIN VERKAUF
ECHT ENGLISCHER
STAHL-SEITEN.

БРЗОЈАВНА АДРЕСА: ТРУПЕЛ - НОВИ САД
TELEGRAMM ADRESSE: TRUPPEL - NOVI SAD.

НОВИ САД, 21/VII 1922

*Пробарај и Заветнијасој Коопери
Нови-Сад*

*Молим урнити зорни касетов, да ми
ослободи оуместа за рачун - 2 Сандука и 1 Рона
J. B & Co. 8099/101 машини за израду музичких
инструмената - купиле код фирме Jul. Berthold & Co
Klingenthal. -*

*Ове машини мени су потребне за моју радионицу
и кинско за давање пројектију. -*

Може истама. -

Примено: 1 пара.

*У штаб
Сема Штрупел*

БЕЛА ТРУПЕЛ
радионица музичких справа
НОВИ САД

СЕПОВИ

ТАКСЕНА МАРКА

ТАКСЕНА МАРКА

ТАКСЕНА МАРКА

ТАКСЕНА МАРКА

HR. DRŽAVSKI DOBAVLJAC

FG HD

PODRUMI
PRIRODNOG PENUŠCA
FINIH I DESERTNIH VINA
 PROIZVODNJA LIKERA, ŽESTOKIH PIĆA I VOŠNIH SOKOVA

Žuškogorac k.d.

NOVI SAD

Беоцинска Фабрика Цементна
Акционарско Друштво

Беоцин,
 (СРЕМ)

25. априла 1929.

Бројовни наслов „ЦЕМЕНТ-ФАБРИКА“ БЕОЦИН
 ИНТЕРНИ ТЕЛЕФОН: НОВИ САД 24-05
 ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДНИЦЕ
 У ЗАГРЕБУ Бр. 33.318
 У САРАЈЕВУ Бр. 8.386
 У БЕОГРАДУ Бр. 51.725.

П. н.

Трговачко - Индустриска и Занатска Комора,
 Нови-САД.

Част нам је замолити ту Комору, да нам изволи из-

дати УВЕРЕЊЕ О ПОРЕКЛУ РОБЕ и то:

на 1200 цакова од јуте по 50 клг., бруто,
60.000 клг. беоцинског портландцементна марке СЛОН,
товарено у жељезничке вагоне број 28822, 8475,
26874 и 36382

за отпрему за дан 26. април о. г. на адресу Д. Ховагхијан
 ет Комп, СОЛУН, /Грчка/.

Таксу плаћамо, те благодарећи на сусретљивости,
 остајемо

с поштовањем
 БЕОЦИНСКА ФАБРИКА ЦЕМЕНТА
 АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Дин 100.-- у готовом.
Дин 20.-- таксене марке.
1 препис рачуна.

По доносиоцу.

Prvi Novosadski Mlin na Valjke d.d.
Erster Neusatzer Walzmühle Aktiengesellschaft

ADRESA BRZOJAVA/DEONIČKI MLIN.
TELEGR. ADRESSE: WALZMÜHLE.

A/D

Novi Sad, 26. Maja 1922.-

Stov.

Trgovačko- Zanatlijskoj Komori,

Novi Sad

Čast nam je zamoliti cenjeni Naslov, da nam izvolite izdati uverenje za 118. vreća, brašna od pšenice, u bruto težini kgr. 10090. utovarenih u vagom br. 10784., a određenih za izvoz za Mađjarsku, da je ista poreklom Kraljevine S.H.S.-

Sa poštovanjem
PRVI NOVOSADSKI MLIN NA VALJKI
ERSTES CARSKES DRUSTVO

РАЧУН КОД ПОШТ. ШТЕДИОНИЦЕ
БЕОГРАД: 51743
ТЕЛЕФОН: 21-41

РАЧУН КОД ПОШТ. ШТЕДИОНИЦЕ
ЗАГРЕБ: 46022
БРЗОЈАВИ: АЛБУССАПУН

АЛБУС ТВОРНИЩА САПУНА Д.Д.

НОВИСАД

НОВИ САД, 7. септембра 1922.

Трговачка и Обртна Комора

Нови Сад

За фабрицирање финих сапуна потребно нам је годишње око 20 вагона соли за индустријске сврхе.

Како прерађујемо најфиније сапуно то нам је потребна потпуно чиста со, а не со која садржи у себи механичке примеске који се и са најдужим талошњем не могу отстранити.

Ми вас стога узбудно молимо, да нам изволите издати уверење, на основу којег би од Управе Монопола у Београду добили дозволу за куп од

60.000 килограма чисте кремене соли
из стоваришта у Н.Саду.

С поштовањем,

АЛБУС ТВОРНИЩА САПУНА Д.Д.
НОВИ САД *mlb*

YUGOSLAV PAPIRIKA

IS THE KING OF PAPIRIKAS

USE IT
WHOLE HOME SPICE

PAPIRIKA

IS ONE OF THE RICHEST
SOURCES OF VITAMIN C
BUT ALSO CONTAINS
VITAMIN A AND P

FABRIKA ULJA

DOMAĆA D.D.

FABRIKA U NOVOM VRBASU
TELGR. DOMAĆA NOVI VRBAS
T E L E F O N B R 16

VASINA UL. 5/1 POŠT. FAKH 960
TELGR. ADRESA: VRBASKA BEOGRAD
RN. POŠT. STEDIONICE BEOGRAD 56205
T E L E F O N 2 5 0 9 1

Novi Vrbas, 21. januara 1941. god.

Titl.

Trgovačko-Industrijska i zanaska Komora

NOVI SAD

Čast nam je ovim izvestiti naslov da je ovo preduzeće, u smislu Uredbe o ustanovama za snabdevanje, osnovalo Potrošačku Zajednicu u svrhu snabdevanja hranom i ogrevom radnika i nameštenika našeg Preduzeća, *Fabrika Ulja i Ostale*.

Ova potrošačka Zajednica je osnovana 19.XI.1940. god. i te je i pravilnik iste od strane Načelstva Sreza Kulskog u Kuli pod b.259 od 27.XI.1940. K.Br. 9630/40. g. odobren.

Izveštavajući naslov o preuzetju/ostajemo

o ličnim poštovanjem,
FABRIKA ULJA „DOMAĆA“ D. D.

M. K.
M. K.

"Зорка"

арбојиндустријско-прмијско друштво за хемичку индустрију на граници
Србије и Југославије.

Bu./Kd. 1336

P. n.

Trgovačko-industrijska i zanat. komora,

Novisada.

U odgovoru na Vaš cenj. dopis br. 90b/1917 čast nam je
na stavljen pitanja aati na znanje sleaće:

au 1./ Opšte stanje u našoj branši od oslobođenja
pa do svršetka 1926 godine bile je vrlo nepovoljno.

au 2./ Goдине 1926 proširili smo našu tvornicu moare
galice, koju smo počeli graaiti године 1924 te se uslea toga
situacija ponekle popravila.

au 3./ Brimjeđujemo, da usljea gornjih okolnosti ni u
jeanoj години nije bila konjunktura aobra te se aakle ne može ni
o najboljoj govoriti.

au 4./ Goдине 1926 popravila se je konjunktura usljea
izgraanje naveaene tvornice moare galice.

au 5./ Promet je године 1926 prema prometu године
1925 porastao za nekih 25 do 30%.

au 6./ Najviša kamatna stopa bila je године 1925, a
najniža године 1926.

au 7./ U 1926 години kamatna stopa je pala znatno.

au 8./ Cene naših proaukata pale su u години 1926 prema
cenama 1925 године za nekih 12%.

au 9./ Kapacitet naše tvornice je oko 600 vagona moare
galice, oko 4.000 vagona superfosfata, oko 2.600 vagona raznih
sumpornih kiselina i oko 300 vagona arugih proizvoda i to glauber-
ove soli i kristalne soae.

Trgovačko-Industrijska i Zanatska Komora u N. Sadu

Br. 1.991/1932

Novi Sad 10. II. 1932. g.

SVEDOČANSTVO.

G. Slavko Mišicki sin Save
Mišicki rođen 1907 god. u Puroteru

posećivao je kurs za usavršavanje u crtačkom
zanatu u Novom Sadu od 1. XII. 1931. do 31. III. 1932.

i po svršetku kursa položio ispit sa vrlo dobrim uspehom, o čemu mu se izdaje ovo svedočanstvo po
naplati propisne takse.

Naslavnici:

Trg. Jovanović
Trg. Bogdanov
g. n.

Upravnik kursa:

J. Jovanović

75
11 18 8
Trgovačko-zanatsko industrijskoj komori

Novom Sadu

Mesta organizacija ratnih dobrovoljaca u Novom Sadu proslaviće svečano dvadesetogodišnjicu proboja Selunskog fronta. na dan 15 sept. 1938. Na dan proslave odrediće se blagodarjenje u Sabornoj crkvi u 11.30 sati a posle blagodarjenja u 12 sati svečana Akademija u Spomen Domu.

Ova organizacija moli gospodina predsednika udruženja da izvoli odrediti ta činovištvo te komore uzme višnog učešća na ovoj našoj proslavi.

Novi Sad 11 septembra 1938 godine.

Sekretar

Predsednik.

Sp. 731/933
NB

ЛЕГИТИМАЦИЈОНА КАРТА
CARTE DE LEGITIMATION

Порталема Трговачко-Занатлијског и Заводског Колеора
оми нотроује, да је носачник ова легитимације карте

Г. Коста П. Миросављевић

Претседник Трговачко-Занатлијско-
Тржишке и Заводског Колеора у
НОВОМ САДУ.
La Chambre de Commerce et d'Industrie soussignée
confirme, que le possesseur de cette carte

Monsieur Kosta P. Miroslavjević

est président de la Chambre de
Commerce et d'Industrie et Métiers
à Novi-Sad.

Novi Sad, 26/1.1933.

Претседник
President

Секретар
Secretary

НОСТА МИРОСАВЉЕВИЋ,
Претседник Трговачко-Занатлијског Колеора Новог Сада, добротвор Н. Т. С.

НОВОСАДСКА
ЈЕВРЕЈСКА ВЕРОСПОВЕДНА ОПШТИНА

קהל עדת ישראל פה נאביסאד

Број 1129

15. novembra 1934 год

Trgovačkoj, industrijskoj i zanatskoj komori,

Novi Sad.

Na dan 17. novembra 1934 goda iz Beograda

odredilo se a sinagogi

resped /parastom/ plućenoupoloženom itssom ralju

le-sandra l.šjč-nitelju

te je ovoj verispovednoj opštini dost pozvati vas da

izvolite prisustvovati istom.

sekretar :

[Signature]

retsoriga :

[Signature]

JUGOSLOVENSKO-
ČESKA
PRIVREDNA
KOMORA

ЈИХОСЛОВАНСКО-
ЧЕСКА
НОСПОДАРСКА КОМОРА Beograd, 18 februara 1941.
Br. 2429

Kraljev trg 15
BEOGRAD

Telefon 22.704
Ček. račun kod
Pošt. št. 56.826

P.n.

ТRГОВИНСКО-ИДУСТРИСКА И ЗАНАТСКА
КОМОРА

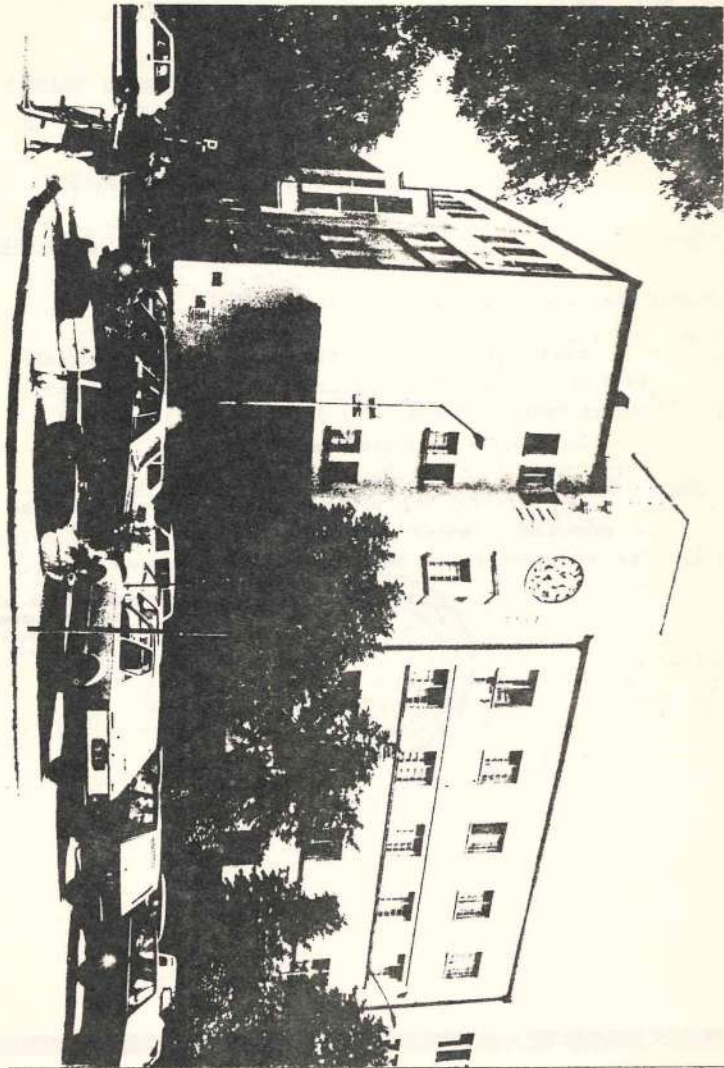
NOVI SAD

Komori je čast obavestiti Vas da je od Poštanske
štedionice u Beogradu primila izveštaj da ste u korist
njenež čekovnog računa Br. 56,826 uplatili sumu od
Din. 500,- /pet stotina/
naime Vašeg članskog uloga za 1941 godinu.

Zahvaljujući Vam na ovome iznosu, mi Vam naročito
blagodarimo na interesovanju za rad naše Komore i molimo
Vas da i ovom prilikom primite uverenje našeg osobitog
poštovanja.

JUGOSLOVENSKO - ČESKA
PRIVREDNA KOMORA
Kraljev trg 15
BEOGRAD

Cirkuler broj 3

Karácujin da p.g. činovnici idu danas kući u 12
sata, a pošto godine u kuća moraju svi činovnici biti na
dnevni u Komeni.

Koni Sad, 27te 1924

gl. sekretar:
[Signature]

[Signature]
Klausner
[Signature]
L. [unclear]
H. [unclear]
H. [unclear]
[unclear] d. [unclear]
[unclear] [unclear]
[unclear] [unclear]
[unclear] [unclear]

Реализацију изложбе и израду каталога
помогли су:

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ:

- ДД **ВИТАЛ**, фабрика уља и биљних масти, Врбас
- **МЕДИТЕКС**, Степановићево
- **Беоцинска фабрика цемента**, Беоцин
- Мешовита банка ДД **Дунав-Тиса-Дунав**, Нови Сад

И ДОБРОТВОРИ:

- Индустија паприке ДД **ВИТАМИН**, Хоргош
- Р.О. - **ПЛАН**, Нови Сад
- Ј.П. **П.Т.Т.** Саобраћаја "Србија", Нови Сад
- Фабрика шећера "**Врбас**", Врбас
- **Продуктна берза**, Нови Сад

ИЗДАВАЧ: **АРХИВ ВОЈВОДИНЕ, НОВИ САД**

Одговорни уредник: **ПАВЛЕ СТАНОЈЕВИЋ**

Текст каталога и поставка изложбе: **МИТА СЕКУЛИЋ**

Штампа: "**ТРИО**", Сремски Карловци